

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi:

(1)

- a) Kuruluş Dönemi ⇒ Kuruluş - Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethine kadar olan dönem
- b) Yükselme II ⇒ İstanbul'un fethinden - Vezir Sokullu Mehmet Paşa'nın ölümü
- c) Duraklama II ⇒ Vezir Sokullu Mehmet Paşa'nın ölümünden - Kırkfıçı Anlaşması
- d) Gerileme II ⇒ Kırkfıçı An. - Yas Anlaşması
- e) Dağılma ve Parçalanma Dönemi ⇒ Yas Anlaşmasından - Mondros An.

DURAKLAMA DÖNEMİ

- a) Merkezi Yönetimin bozulması ⇒ Tecrübesiz padişahlar, soray kaularının yönetimdeki etkinliği, yetersiz kışların başa gelmesi, ilgisiz padişahlar
- b) Maliyetin bozulması ⇒pek ve baharat yollarının önemini kaybetmesi, gümrük gelirlerinin azalması, kapitülasyonların artması, vergi denememesi neler ile terimin bırakılması, Uluçe ve Cılıs bahçelerinin artması, Coğrafi keşifler sonucu osmanlı parasının değer kaybetmesi
- c)ordu ve donanmanın bozulması ⇒ 3. Murat'ın kapıkulu ocaklarına fazla asker alması, yenicilerin askerlik dışında işlerde uğraşması, yenicilerin devlet yönetimine müdahale etmeleri, iltizam sisteminin yaygınlaşması ile timar sisteminin bozulması ve eyaletlerde asker yetiştirilmesinin azalması, Avrupa'ya takip edilememesi.
- d) Eğitimin bozulması ⇒ Avrupa'ya takip edilememesi, pozitif bilimlerin müfredattan çıkarılması, başlık ulemasının ortaya çıkması, torpille atama yapılması,

- Gerileme Dönemi -

- 1- Osmanlı - Rus ⇒ Pрут Бухары Anlaşması
- 2- Osmanlı - Venedik & Avusturya Savaşları ⇒ Paşarofça Anlaşması
- 3- Osmanlı - Rusya ve " " ⇒ Belgrad " "
- 4- " - Rus ve " " ⇒ Zistavi " " ve Yas Anlaşması
- 5- Osmanlı - Fransa ilişkileri

* Yüzyıl Islahatları

- 1- Lale Devri ⇒ Paşarofça anlaşmasından - Patrona Halil İsyanına kadar olan süre.

Avrupada geçici elçilikler kuruldu.
İlk matbaa kuruldu.
Hıfzıye kuruldu

Kütüphaneler açıldı
Gıcek asısı geldi.
Resim, minyatür, edebiyat, bilim alanında gelişmeler.
Mimari eserler

h. v. 11

(2)

2-I. Mahmut ⇒ Askerlikte yeni gelişmeler getirmiş
Humburacı ve topçu ocasını bat tarzında teşkilatlandırmış
Subay yetiştirmek için Kara Mühendishanesi kurmuş

3. III. Mustafa ⇒ Maliyede ıslahat yaparak ta borçlanmaya gidilmiştir.
Deniz subayı yetiştirmek için Deniz Mühendishanesi kurmuş
Sırat topçu ocasını kurmuş.

4-I. Abdülhamit ⇒ Sırat topçu ocasını genişletmiş
Lağancı ve humburacı ocaklarını geliştirmiş
Timorda düzenlemeye geçmiş yenicileri sayımı yapmış

5-3. Selim ⇒ Köklü reform yapmıştır.
Avrupalı usman subaylar getirmiş orduyu güçlendirmiş-egitmiş
Avrupalı belirli merkezlerinde dâimî elçilikler açmış
Yerli malına dzen göstermiş
Vekâf sayısını sınırlamış
Resmî devlet matbaasını kurmuş

Ortak Özellikleri

- 1- Batının üstünlüğü kabul edilmiş
- 2- ıslahatlar askeri alanda yapılmış
- 3- Nispeti devleti cakiyeten kurtaramamış
- 4- Halkın etkisi olmamış padişahların isteği sonucunda ıslahat yapılmış

DAĞILMA DÖNEMİ

sonraki devlet otoritesini kurmak
merkez otoriteyi güçlendirmek

1-2. Mahmut ⇒ Sened-i İttifak (1808) ⇒ Osmanlı ile Ayşeler arasında. Ayşelerin padişaha vaktatleri, devlete asker ve vergi vermeleri güvence altına alınıyor buna karşın Ayşelerin riği ve bütün hakları kabul ediliyor.

* Yenigeri ocağı kaldırıldı. Bılayın hayırlı sayılmasına Vaka-i Hayriye denir. Bu ayda merkez otorite güçlendi.

* Avrupa usulüne Asakir-i Mansure-i Muhammediye kuruldu

* Yeni orduya asker sağlamak için Tibhane-i Amire açıldı.

* Avrupa tarzı okullar açıldı.

* İlköğretim mecburi oldu. Orta dereceli okullar açıldı.

* Takvim-i Vekayi adlı resmî gazete çıkarıldı.

* Bakanlık (nazırlık) kuruldu

* Müsadere kaldırıldı

* Vakıf ve mülk mülkiyetleri kuruldu

* Tımar ve zerrat kaldırıldı memurlar maaşa bağlandı

* Memurlar dâhilî ve hâcî diye 2'ye ayrıldı

* İstisna meclisi ve komiteler kuruldu

* Postaneler açıldı.

* Karantina servisi açıldı

* Paşaport sistemi geldi

1839

2) Abdülmecit Dönemi

⇒

Tanzimat Fermanı

⇒

Amacı Avrupa'nın azınlık meselelerini

bahane ederek devletin iç işlerine karışmasını önlemek. Mustafa Resit Paşa Gırlıhane
Portunda okudu. Bu ferman İnsan ve yurttaş beyannamesi niteliğindedir. Demokrasi ve
anayasaya geçişin ilk adımıdır.

- * Askerlik vatanı görev almış, hristiyanlarda askerlik yapma zorunluluğu gelmiş.
- * Eğitimlik.
- * Avrupa'ya çok sayıda öğrenci gönderilmiş ve ilk aydınlar kadrosu Gere Osmanlılar

1) İslahatlar

1856

Osmanlı'nın Son Dönemi

* İslahat Fermanı ⇒ Avrupa devletlerinin müdahallerini önlemek, azınlıkların isteklerini
gerçekleştirmek amacıyla çıkarıldı

* 1876 ⇒ İlk anayasa (I. Meşrutiyet) Kanunu ESASİ

* İttihat ve Terakki Cemiyeti ⇒ 2. Abdülhamit yönetimine karşı kuruldu. Amacı Kanunî
esasların yürürlüğe konulması

* 1908 ⇒ 2. Meşrutiyet. Bu dönemde ilk siyasi partiler kuruldu.
Demokratik parlamenter sistemden ~~geçildi~~. İlk denemeleri yapıldı.
Sonunda İttihat ve Terakki partisi egilimli siyasi teşkilat oldu.
31 Mart isyanı bastırıldı. - Rejime karşı ilk isyandır.

2. Düşünce Akımları

1- Osmanlılık ⇒ Osmanlı hanedanı etrafında birleşmeyi amaçlar.

2- İslamîlik ⇒ Müslümanlar arasında siyasi birleşim kurulması. 2. Abdülhamit savunmuş

3- Batıcılık ⇒ Devlet ancak batılılaşarak kurtulur.

4- Türkçülük ⇒ Dil, tarih, edebiyat alanlarındaki çalışmalarda kültür hareketleri olarak başladı.

5- Adem-i merkeziyetçilik ⇒ Liberal ekonomi modeli benimsenmiş. Savunucusu Fehri Paşa.
Devlet politikası olarak uygulanmış

Ortak noktaları

- * Vatanın kurtulmasını istemişler
- * Batıda ve batıcılık düşüncesinden etkilenmişler

Fehri

4

* İlk kurulan partiler \Rightarrow İttihat ve Terakki Fırkası
Osmanlı Ahrar Fırkası
Ahali Fırkası
Hürriyet ve İtilaf Fırkası

* 2. Meşrutiyet'in ilanı sırasında;

- a) Bulgaristan bağımsızlığını ilan etti
- b) Yunanistan Girit'i ilhak etti
- c) Avusturya-Macaristan Bosna-Hersek-i ilhak etti.

- SAVAŞLAR -

1) * **Troblusgop Savaşı** \Rightarrow Osmanlı + İtalya \Rightarrow Uşi Antlaşması Osmanlı yenildi.

2) **I. Balkan Savaşı** \Rightarrow Osmanlı + Karadağ, bulgaristan, sırbistan, yunanistan \Rightarrow Londra Antlaşması
Arnavutluk bağımsızlığını ilhak etti. Osmanlı yenildi.

3) **2. Balkan Savaşı** \Rightarrow Bulgaristan + Yunanistan, Karadağ, sırbistan, romanya \Rightarrow Bükreş Antlaşması
Durumdan faydalanan Osmanlı Kırkkireli ve Edirneyi bulgarlardan geri aldı.
Osmanlı + Bulgaristan = İstanbul Antlaşması
Osmanlı + Yunanistan = Atina " " } imzalandı.

4) **I. Dünya Savaşı** \Rightarrow Fransa İttihakının sonuçları, sömürge yansı, Rusya ve Avusturya-Macaristan'ın çıkar çatışması, Almanya'nın İngiliz sömürgelerini tehdit etmesi, Fransa'nın Alsas-Loren bölgesini almak istemesi **Nedenleridir.**

İngiltere
Fransa
Rusya \Rightarrow İttihaf

Almanya
Avusturya-Macaristan
İtalya \Rightarrow İttihak

* **Başlama sebebi** \Rightarrow Prins Ferdinand'ın Saraybosna'da bir sırplı teğminden öleni
* **M. Kemal** \Rightarrow 1. Dünya Askeri Atasesi görevindeydi.

Devil

Osmancının Savaşığı Cepheler

Sınırlar İçinde

Kafkasya

Ruslar ve Ermenilere karşıydı.
Enver Bey / Başsız durdu

Ganakkale

Hiçbir devletleri Rusya'ya yardım için acı.
I. Dünya savaşı başladı.
M. Kemal başarı gösterdi.

IRAK

İngilizler Acı
Petrolü korumak

Kanal

İngilterenin Sınırge yolunu
kapatmak için acı.

Hicaz ve Yemen

Suriye ve Filistin

Sınır dışında

Galiya

Makedonya

Romanya

★ I. Dünya Savaşında Yapılan Gizli Anlaşmalar

a) İstanbul Antlaşması ⇒ İngiltere - Fransa - Rusya

b) Londra Antlaşması ⇒ İngiltere - Fransa - Rusya - İtalya

c) Sykes - Picot II ⇒ İngiltere ve Fransa Osmanlı'yı paylaştı

d) Petrograd Protokolü ⇒ İngiltere - Fransa - Rusya

e) Sen Jers de Maren Antlaşması ⇒ İngiltere - Fransa - Rusya

★ Wilson İlkeleri ⇒ ABD Başkanı açıklamış, bütün barış antlaşmaları açık olacak gizli anlaşmalar yapılmayacak, yeniler yenilenlerden toprak alınmayacak, savaş tazminatı ödenmeyecek, barış yolu ile her şey çözüme kavulacak.

★ Osmanlı devletinin Türk nüfusunun yoğun olduğu bölgelerde Türklere kesin egemenlik hakkı tanımalıdır. Türk egemenliğinde diğer milletlerde kendi kendini yönetme hakkı verilmelidir.

ferit

* I. Dünya Savaşı Sonu

1) Mondros Ateşkes Antlaşması ⇒ Osmanlı ile İtilaf devletleri arasında, 7. madde ile Osmanlı'nın her yerini işgal edecek hak getirmişler. 24. madde ile ~~dağıtma~~ Ermeni Devleti kurmak amaçlamıştır.

* I. Dünya Savaşını bitiren Antlaşmalar ⇒

Almanya	Versay Antlaşması
Austurya	San Jermon Antlaşması
Macaristan	Trianon "
Bulgaristan	Nöyi "
Osmanlı	Seur "

* Paris Barış Konferansı

* İzmir'in işgalı

* Amiral Bristol Raporu ⇒ Yunan askerinin geri çekilmesi ile ilgiliydi.

- KURTULUŞ SAVAŞI -

A) Cemiyetler

1) Milli Varlığa Düşman Cemiyetler

a) Azınlıkların Kuruluşu "

b) Rumların " "

Cemiyetlerin kurulması
diğer Paris Konferansında
alınmıştır.

* Mavri-mira Cemiyeti ⇒ Fener Rum Patrikhanesi kurdu. Amaç ^{Bizanslı} Bizanslı'yı yeniden kurmak.

* Pontus Rum " ⇒ Merzifonda kuruldu. Amaç Doğu Karadenizde Pontus devleti kurmak.

* Etnik-i Eterya " ⇒ Yunanistan'ın bağımsızlığı için kurulmuş. Mondros ateşkesinden sonra

Mavri-mira ve Pontus Rumla işbirliği yapmış.

* Kardas Komitesi ⇒ İstanbul, Trabzon, İzmir, Marmara kıyılarında düzeni sağlamak

* Nea Zor Cemiyeti ⇒ İstanbullu Yunanlılara bağlamak ve Bizanslı ^{tekrar} ~~tekrar~~ kurmak.

Sevil

(7)

c) Ermeniler tarafından kurulan Cemiyetler

- *Hınçak Cemiyeti → İstanbul'da kurulmuş. Amacı Doğu Anadolu'yu ermenilerden kurtarmak.
- *Taşnak → Ermenilerin kurtuluşu için kurulmuş.
- *Ermeni İhtikam Alosi → Fransızların yardımıyla kurulmuş. Ermenilerin kurtuluşu.

d) Yahudiler tarafından kurulan Cemiyetler

- *Klallıas İsrailit ve Makabi Cemiyeti → İstanbul'da kurulmuş. Filistin'de yahudi devleti kurmak.

e) Kuva-yı Milliye'ye Karşı Olarak Kurulan Cemiyetler

- 1- İngiliz Muhitler Cemiyeti
- 2- Sulh ve Selameti Osmaniye Fırkası
- 3- Kürt Teali Cemiyeti
- 4- Teali İslam Cemiyeti
- 5- Wilson Prensipleri
- 6- Hilafet ve İtilaf Fırkası

f) Milli Kurtuluş Cemiyetleri (Mühafaza-i Hukuk Cemiyetleri)

- 1- Trabzon-Pasâli Mühafaza-i Hukuk Cemiyeti
- 2- Doğu Anadolu " " " "
- 3- İzmir Mühafaza-i Hukuk-u Osmaniye "
- 4- İzmir Resd-i İlhak Cemiyeti
- 5- Kili-Kyalılar Cemiyeti
- 6- Trabzon Mühafaza-i Hukuk-u Milliye Cem.
- 7- Milli Kongre Cem.

KUVA-YI MİLLİYE

*Mandrasın 7. mad. dayanak Anadoluyu işgal eden İtilaf devletlerine karşı ortaya çıkan teşkilattır.

*Düzenli ordu kuruluncaya kadar düşmanı oyalamıştır.

*İşgaller karşı ilk direniş: dört dört yolda Fransızlara karşı yapmıştır.

Sevil

M. Kemal'in Samsun'a Çıkışı 19 Mayıs 1919

M. Kemal 9. Kolordu müfettişi.

1- Havza Genelgesi ⇒ milli bilincin uyanmasını sağlamak

2- Amasya ⇒ Kurtuluş Savaşının amacı, gerekçesi, yöntemi ~~belirlendi~~ belirlenmişti.
İlk defa milli egemenlikten bahsedildi.
" " milli kurulumun oluşturulmasından bahsedildi

3- Erzurum Kongresi ⇒ M. Kemal askerden istifa etti.
Toplunuşu bakımından bölgesel alınan kararlar bakımından millidir.
İlk defa milli sınırlardan bahsedildi.
" " marda ve himaye reddedildi.
" " yeni bir devlet kurma fikri ortaya çıktı

4- Sivas Kongresi ⇒ milli bir kongredir
Erzurum kongresinde alınan kararlar aynı kabul edildi.
İstanbul Hükümeti M. Kemal'in tutuklanmasını emrini verdi
Anıdefter Hukuk Cemiyetleri Anadoluya Rumeli Müd. Hukuk. Cem. ad. altında birleşti.
Marda ve himaye kesin olarak reddedildi.
milli basın 'TRAFİK-i Milliye' gazetesini çıkardı.
Kuvayı Milliye komutanlığına Ali Fuat Cebesoy atandı.

5- Amasya Genişlemesi ⇒ İstanbul Hükümeti Temsil heyetini resmen tanıdı.

6- Temsil Heyetinin Ankara'ya gelmesi ⇒ Ankara'nın merkezi ve güvenli olması amacıyla ile gittiler.

Son Osmanlı Mebusan Meclisi'ne ve Misak-ı Milliye ⇒ 12 Ocak 1920'de İstanbul'da toplandı.
İlk-ı Vatan grubu kuruldu 28 Ocak 1920'de Misakı Milli'yi ilan etti. Misakı Milli kararları
⇒ Erzurum ve Sivas kongresinde belirtilen (vatan) sınırları belirlendi. Hilaf Devletleri
resmiyetle resmen işgal ederek meclis üyelerini mallarına şirkinde göndirdi.

↓
TBMM Açılması - 23 Nisan 1920

- * İlk meclis güçler birliği ilkesine göre kuruldu (yasama-yürütme-yargı)
- * Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
- * Kurucu meclistir
- * Meclis hükümeti sistemi vardır.
- * İlk başkanı M. Kemal'dir.

Sevil

9

- * Sarr Anlaşması 10.08.1920 ⇒ Esasları Şiş-Remo dan belirlendi
Osmanlı Saltanatı Şurası tarafından onaylandı
Damat Ferit Paşa imzaladı
TBMM tarafından onaylanmadığı için yürürlüğe girmedi!

11

* 1923 Barış An. 24 Temmuz 1923

* Katılımlar: Türkiye, İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan, Japonya, Romanya, Yugoslavya

* ABD gözlemci olarak katıldı

* Türk heyet başkanı İsmet İnönü

* Kapitülasyonlar ve mitsakı milli de kabul edilmedi.

* İzmir İktisat Kongresi 17 Şubat 1923 ⇒ Misak-ı İktisadi (ekonomik ant) kabul edildi
Devletçilik ilkesi benimsendi

* Cumhuriyetin İlanı 29 Ekim 1923 ⇒ Meclis hükümet sisteminden kabine sistemine geçildi.
İlk cumhurbaşkanı M. Kemal
İlk başbakan İsmet İnönü
İlk meclis başkanı Fethi Okyar

İNKILAPLAR

1) Siyasî Alanda

TBMM açılması
Saltanatın kaldırılması
Cumhuriyetin ilanı
Ankara'nın başkent olması
Abdülhamid'in kaldırılması
Çokpartili rejim denemeleri
Kadınlar a siyasî haklar

2) Hukukî Alanda
Medeni kanun kabulü
Cezai kanunu
Borçlar kanunu
Ticaret "

3) Eğitim Alnında
Tevhidî Tevrisat Kanunu
Latîn harfleri kabulü
Türk Tarih Kurumunun kurulması
Türk Dil " "
Ankara hukuk mektebinin " "
İstanbul Univ. açılması
Dil-Tarih-coğrafya fak. "

4) Sosyal Alanda

Şapka kanunu
Tekke ve zaviyelerin kapatılması
Takvim, saat, ölçü, rakam
Soyadı kanunu
Kadın hakları

5) Ekonomik Alanda

İzmir İktisat Kong. toplanması
Misak-ı İktisadînin kabulü

6) Tarım Alnında

Aşar vergisinin kaldırılması
Tarım kredi kooperatiflerinin kurulması
Ziraat bankasının çiftçilere desteği

8) Sanayi Alnında

Tesviki-i Sanayi Kanunu
Plaslı ekonomiye geçiş
5 yıllık kalkınma planı
FİTİBANK ve MTA kurulması
Şişmebank kurulması

7) Ticaret Alnında

İş bankasının kurulması
Kıbrıs Kanunu

Sevil

Atatürk İlkeleri

41

Cumhuriyetçilik
milliyetçilik
halıkçılık

Bütüncü İlkeler
millî Egemenlik
" Bağımsızlık
" Birlik ve Beraberlik
Bilimsellik ve Akıllılık
Güçleşme ve Birleşme
İnsan ve İnsanlık Sevgisi

Laiklik
Devletçilik
İnkılapçılık

Atatürk ⇒ Fransız akımı ile Ziya Gökalp ve Namık Kemal'den etkilenmiştir.

2. İnönü Siz orada yalnız düşmanı değil milletin makus talihinde yerdiniz.

Sakarya Kattı müdafaa yoktur sattı müdafaa vardır.

Cumankale Ben size taarruzu emretmiyorum Ölmeyi emrediyorum

Başkomutanlık Ordular ilk hedefiniz Akdeniz

Cumhurbaşkanları

- 1- M. Kemal
- 2- İsmet İnönü
- 3- Celal Bayar
- 4- Cemal Gürsel
- 5- Cevdet Sunay
- 6- Fehri Koca

- 7- Kenan Evren
- 8- Turgut Özal
- 9- Süleyman Demirel
- 10- Ahmet Necdet Sezer
- 11- Abdullah Gül
- 12- Tayyip Erdoğan

Seyh Said İsyası ⇒ Talimî sükun karunu çıkardı
İstiklal Mahkemeleri kuruldu
Terakki perver Cumhuriyet fırkanı kapandı.

İLKE - İNKILAP İLİŞKİSİ

Milliyetçilik	Cumhuriyetçilik	Halkçılık	Laiklik	Devletçilik	İnkılapçılık
Kurtuluş Savaşı	TBMM'nin Açılması	Toplumsal Alan Devrimleri	Saltanatın Kaldırılması	Merkez Bankası'nın Kuruluşu	Temel ilkelere bağlantılı olarak, Türk devriminin başından sonuna dek yapılan bütün inkılaplar, bu ilke kapsamında yer almaktadır.
TBMM'nin Açılması	Saltanatın Kaldırılması	Medeni Kanun'un Kabulü	Halifeliğin Kaldırılması	Sümerbank'ın Kuruluşu	
Tevhid-i Tedrisat Kanunu	Halifeliğin Kaldırılması	Soyadı Kanunu	Tevhid-i Tedrisat Kanunu	Kamu İktisadi Teşebbüsü'nün Kuruluşu	
Türk Tarih Kurumu	Cumhuriyet'in İlanı	Kılık - Kıyafet Kanunu	Medreselerin Kapatılması	Birinci 5 Yıllık Kalkınma Planı	
Türk Dil Kurumu	Anayasalar	Ayrıcalıklara Son Veren Düzenlemeler	Şer'iye ve Evkaf Vekalet'i'nin Kaldırılması	Eğitim ve Sağlık Yatırımları	
Millileştirmeler	Siyasi Partiler	Eğitimde Fırsat Eşitliği	Tanikat, Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması		
Kabotaj Kanunu	Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkı		Medeni Kanun		
Eğitim - Kültür Değişimleri			Dinsel Unvanların Yasaklanması		
			Menemen Olayı		
			Şeyh Said İsyanı		
			Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Kapatılması		

Atatürk İlkeleri ile Bütünleyici İlkelerin İlişkisi

Milliyetçilik	Milli Bağımsızlık
Milliyetçilik	Milli Birlik ve Beraberlik
Cumhuriyetçilik	Milli Egemenlik
Laiklik	Bilimsellik ve Akılcılık
İnkılapçılık	Çağdaşlaşma ve Batılılaşma
Halkçılık ve Milliyetçilik	Yurtta Sulh, Cihanda Sulh
Bütün İlkeler	İnsan ve İnsanlık Sevgisi